

«Razumem tvoj položaj, o gož, natanko občutim tvoje trpljenje, zakaj sam kolobarim dan za dnevem, leto za letom! Kolobarim strt, ponižan in zaslužjen. Kolobarim in obupujem, a globoko na dnu srca mi vendar tli drobna iskrica upanja, ki mi pravi: Večno ne boš kolobaril...!»

Stotisoč ponižanih bratov in sester kolobari s težkim srcem po mraku in vsi nosijo v srcu iskrico upanja in čakajo, da zasveti zlato solnce prostosti...»

«To ni moja duša, to je duša tisočerih bratov in sester, ki hoče planiti iz mračne globočine k solncu, po katerem koprni dolgo, dolgo tisočletje.»

In tako izzveni slednjič ta knjiga v obupno tožbo zaslužjenega, razdeljenega in na smrt obsojenega naroda. Toda narod, ki poje, ni mrtev, ampak le trpi, da se popolnoma izčisti v tem strašnem ločilnem ognju in da pojde s svojo pesmijo po svetu odreševati, kajti

«morda — treh najmlajši brat
pojde za vse usod iskat».

Ta knjiga bi se morala udomaćiti tudi pri nas v Sloveniji in brez dvoma bi se, samo če bi se naša založništva dovolj zavedala naloge, ki jo imajo vršiti med narodom.

Miran Jarc.

Fran Onič: Darovanje. Samozaložba. Tiskal A. Rodé v Celju, 1923. 48 str.

Zvezčič pesmi mladega stihotvorca, ki si je na vsaki strani teh že ne-moderno čudnih ritmičnih in neritmičnih besednih žongliranj nadel vsaj po dvoje, mestoma na prvi pogled strašno brihtnih, a po večini bridko nezmiselnih okrasnih pridevkov (epitetha ornantia), kot n. pr.: grobar in drvar tisočletnih gozdov, pobratim golobov, enooki na živi reki, tepec iz čarodejnega kraljestva med sabo se borečih vej, dober potomec predpotopnih živali itd. itd.

Negativni pol Podbevškove Električne žoge! Posili-epigon iz vojne in povojne razburkane duhovnosti zrastlih, že skoro pozabljenih pseudo-poetov velikih narodov, ki so zaplesali «v diven zanos vesoljnih požarov po taktu sviračev na obcestnih svetilkah», pa so jim zdaj že precej ohromele noge.

Niti o eni pesmi te prazne zbirke bi ne mogel trditi, da jo je utelesilo doživljanje ali da so ji kumovali tisti trenutni tresljaji zavzete duše ali pa miselno poglobljanje, iz katerega se izkreše pesem, ki je tega naziva vredna. Tu vse vkup ni nič drugega ko puhlo nizanje ropotavih besed, bolešno igrakanje z nerazumljivimi, psihopatološkimi vizijami, stikanje za votlimi in brezpredmetnimi, često šepavo-ritmičnimi besednimi in zmiselnimi efekti, iz katerih se včasih posveti vredna misel, pa jo takoj spet zagrne in neusmiljeno zaduši kaka «fantastna krogla stisnjenih dimov» ali pa «tuleča hijena z žarečimi kometi svojih mrhovin, himna meteorjev, filmska predstava plesočice Herodijade» itd. itd., — ali pa jo pregluši ropotanje različnih drugih besednih cepcev, s katerimi Onič mlati prazno slamo svoje čudne poezije. Zbirki so že ob rojstvu zapeli pogrebni zvonovi.

Pavel Karlin.

Marijan Mikac: Efekt na defektu. Izdanje «Zenit» v Beogradu. 1923. 16 str.

Lahko bi se bil pošalil z naslovom in rekel, da so to «defekti na defektih» in s tem tudi v kratkem in brez morije ocenil zvezčič, ki je na prvi pogled s svojimi velikimi črkami podoben abecedniku; zelo se mi zdi škoda, da ni tudi v resnici. Zbirka obsega kakih deset pesmi, ki niso ne zanimive, ne paradokсне, ne bizarne, ne duhovite, da o takih lastnostih, kakor je razumljivost, niti ne govorim. V dobri slovenščini bi najboljši izraz zanje našel v besedi čobodra.